

ОСОБЉЕ

Лице одговорно за исхрану и руковање животињама мора да буде за то оспособљено те мора да има одговарајуће знање и вјештине.

ПРИЛОГ IV**Глава 1.**

Додаци храни за животиње одобрени на основу посебног прописа о условима употребе додатака храни за животиње.

- Нутритивни додаци: сви додаци у групи.
- Зоотехнички додаци: сви додаци у групи.
- Технолошки додаци: "антиоксиданти" обухваћени посебним прописом о условима употребе додатака храни за животиње: само они са фиксним максималним садржајем.
- Осјетилни додаци: "бојила" додаци обухваћени посебним прописом о условима употребе додатака храни за животиње.
- Протеини добијени од микроорганизама који припадају групи бактерија, квасаца, алги, низких гљива: сви производи у групи (осим подгрупа квасца узгајаних на подлогама животињског или биљног поријекла).
- Нуспродукти од производње аминокиселина ферментацијом: сви производи у групи.

Глава 2.

Додаци храни за животиње одобрени на основу посебног прописа о условима употребе додатака храни за животиње:

- Зоотехнички додаци: "остали зоотехнички додаци" додаци обухваћени посебним прописом о условима употребе додатака храни за животиње.
- антибиотици: сви додаци,
- кокцидиостати и хистомоностати: сви додаци,
- унапређивачи раста: сви додаци.
- Нутритивни додаци:
- витамини, провитамини и хемијски добро дефинисане материје са сличним учинком додаци обухваћени посебним прописом о условима употребе додатака храни за животиње: А и Д "спојеви елемената у траговима" додаци обухваћени посебним прописом о условима употребе додатака храни за животиње: Cu и Se.

Глава 3.

Додаци храни за животиње одобрени на основу посебног прописа о условима употребе додатака храни за животиње:

Зоотехнички додаци: "остали зоотехнички додаци" обухваћени посебним прописом о условима употребе додатака храни за животиње.

- антибиотици: сви додаци
- кокцидиостати и хистомоностати: сви додаци
- унапређивачи раста: сви додаци.

ПРИЛОГ V**Глава 1.****Листа одобрених субјекта у пословању са храном за животиње**

1	2	3	4	5
Број одобрења	Дјелатност	Назив субјекта у пословању са храном(1)	Адреса(2)	Напомена

- (1) Назив субјекта у пословању са храном за животиње
 (2) Адреса субјекта у пословању са храном за животиње

Глава 2.

Идентификацијији број мора имати сљедећу структуру:

1. слово "α" ако је пословање са храном за животиње одобрено;
2. ISO код БиХ;
3. референтни број одобрења са највише осам алфанимичких знакова.

На основу члана 34. stav 4., члана 51. stav 1. tač. 9. i члана 25. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i члана 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 32. sjednici, održanoј 19. novembra 2015. године, donijelo је

**ODLUKU
О ХИГИЈЕНИ HRANE ZA ŽIVOTINJE**

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE**Član 1.**

(Predmet)

Овом Одлуком се пропisuју опća правила о хигијени hrane za životinje, uslovi i postupak osiguravanja sljedivosti hrane za životinje, uslovi i postupak registracije i odobrenje objekata.

Član 2.

(Područje djelovanja)

- (1) Ova Odluka primjenjuje se na:
  - a) djelatnosti subjekata u poslovanju s hrana za životinje na svim nivoima počevši od primarne proizvodnje do i uključujući stavljanja na tržiste hrane za životinje;
  - b) hranidbu životinja koje se koriste za proizvodnju hrane;
  - c) uvoz iz drugih zemalja i izvoz u druge zemlje hrane za životinje.
- (2) Ova Odluka ne primjenjuje se na:
  - a) proizvodnju hrane za životinje za potrebe vlastitog domaćinstva:
    - 1) za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane za potrebe vlastitog domaćinstva, i
    - 2) za životinje koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane.
  - b) ishranu životinja koje se koriste za proizvodnju hrane za ličnu potrošnju u domaćinstvu ili za djelatnosti navedene u članu 2. stav (1) tačka c) Pravilnika o higijeni hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 4/13).
  - c) hranidbu životinja koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane;
  - d) direktno snabdijevanje manjim količinama hrane za životinje iz primarne proizvodnje od strane proizvođača na lokalnom nivou lokalnim poljoprivrednim gazdinstvima za upotrebu na tim gazdinstvima;
  - e) maloprodaju hrane za kućne ljubimce.
- (3) Za aktivnosti из става (2) овог члана ће се прописати posebna pravila i водићи у циљу испunjавања услова ове Odlike.
- (4) Posebna pravila из става (3) овог члана доноси Министарство vanjske trgovine и економских односа Bosne i Hercegovine (у даљnjem tekstu: MVTEO), на prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (у даљnjem tekstu: Ured).
- (5) Vodiće из става (3) овог члана прописује и доноси Ured.

Član 3.
(Definicije)

- (1) Za potrebe ove Odluke primjenjuju se definicije iz Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04).
- (2) U svrhu primjene ove Odluke koriste se i sljedeće definicije:
  - a) "*dodaci hrani za životinje*" - svaka supstanca ili mikroorganizam ili pripravci, osim krmiva i premiksa, koji se s namjerom dodaju hrani za životinje ili vodi kako bi povoljno uticali na hranu za životinje ili životinjski proizvod, zadovoljavali nutritivne potrebe životinja, povoljno uticali na ekološke posljedice uzgoja životinja, povoljno uticali na uzgoj životinja, proizvodnost ili dobrobit životinja posebno za dodatke koji utiču na želučano-crijevnu floru ili probavljivost hrane za životinje, te imali kokcidiostatski ili histomonostatski učinak;
  - b) "*higijena hrane za životinje*" - označava mjere i uslove potrebne za nadzor nad rizicima i osiguranje upotrebljivosti hrane za životinje da ishranu životinja koje uzimaju u obzir njenu predvidenu upotrebu;
  - c) "*Centralni nadležni organ*" - je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine;
  - d) "*Nadležni entitetski organi*" su nadležni organi definirani Zakonom o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), Zakonom o veterinarstvu u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 42/08) i Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) u slučaju Brčko Distrikta;
  - e) "*Nadležni veterinarski inspekcijski organi entiteta i Brčko Distrikta*" - su nadležni organi definirani Zakonom o inspekcijsama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/05), Zakonom o inspekcijsama Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 74/10) i Zakonom o inspekcijsama Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta", br. 24/08 i 25/08);
  - f) "*objekt*" - svaka građevinska jedinica u kojoj se obavlja poslovanje s hranom za životinje;
  - g) "*subjekt u poslovanju s hranom za životinje*" - je fizičko ili pravno lice, odgovorno da osigura da se zahtjevi iz ove Odluke ispunjavaju unutar poslovanja s hranom za životinje kojim upravlja;
  - h) "*primarna proizvodnja hrane za životinje*" - je proizvodnja poljoprivrednih proizvoda, uključujući uzgoj, žetvu, mužu, uzgoj životinja (prije klanja) ili ribolov, isključivo za dobijanje proizvoda koji nakon žetve, ubiranja ili ulova ne podliježu nijednom drugom postupku osim jednostavne fizičke obrade.

DIO DRUGI - OBAVEZE

Član 4.
(Opće obaveze)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju osigurati da se sve faze proizvodnje, prerade i distribucije koje su pod njihovim nadzorom provode u skladu s propisima na snazi u Bosni i Hercegovini, dobrom higijenskom praksom i da zadovoljavaju propisane higijenske zahtjeve utvrđene odredbama ove Odluke.
- (2) Za ishranu životinja koje se upotrebljavaju za proizvodnju hrane, subjekti moraju poduzeti mjere i provoditi postupke

kako bi opasnost od biološke, hemijske i fizičke kontaminacije hrane za životinje, životinja i životinjskih proizvoda sveli na najmanju moguću mjeru.

Član 5.
(Posebne obaveze)

- (1) Za postupke na nivou primarne proizvodnje hrane za životinje i s njima povezane postupke navedene u tač. a) do c) ovog stava subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju poštovati odredbe iz Priloga I. ove Odluke ukoliko se odnose na postupke koje provode:
  - a) transport, skladištenje i rukovanje primarnim proizvodima na mjestu proizvodnje;
  - b) poslove transporta pri isporuci primarnih proizvoda od mjesta proizvodnje do objekta;
  - c) miješanje hrane za životinje isključivo za potrebe vlastitih poljoprivrednih farmi bez upotrebe dodataka hrani za životinje ili premiksa osim silažnih dodataka hrani za životinje.
- (2) Za postupke, osim postupaka iz stava (1) ovog člana, uključujući miješanje hrane za životinje isključivo za potrebe vlastitoga poljoprivrednoga gospodinstva pri upotrebi dodataka hrani za životinje ili premiksa, osim silažnih dodataka hrani za životinje, subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju poštovati odredbe iz Priloga II. ove Odluke kad se one odnose na poslove koje oni obavljaju.
- (3) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju:
  - a) pridržavati se posebnih mikrobioloških kriterija;
  - b) poduzimati mjere ili postupke potrebne za ispunjavanje specifičnih ciljeva propisanih posebnim propisima, ovisno o zahtjevima za hranu za životinje kojom rukuju.
- (4) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje mogu koristiti vodiće navedene u Dijelu III- Vodići dobre higijenske prakse ove Odluke u cilju ispunjavanja odredbi ove Odluke.
- (5) Pri hranidbi životinja koje se koriste za proizvodnju hrane, porodična poljoprivredna gospodinstva moraju ispunjavati uslove iz Priloga III. ove Odluke.
- (6) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje i porodična poljoprivredna gospodinstva mogu jedino nabavljati i upotrebljavati hranu za životinje iz objekata koji su registrirani i/ili odobreni u skladu s ovom Odlukom.
- (7) Kriterije i specifične ciljeve navedene u stavu (3) ovog člana propisuje MVTEO na prijedlog Ureda.

Član 6.

(Analiza rizika i kritične kontrolne tačke-HACCP)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje koji provode postupke, izuzev postupaka iz člana 5. stav (1) ove Odluke, moraju izraditi, provoditi i stalno održavati pisane postupke ili postupke koji se zasnivaju na HACCP-a principima.
- (2) HACCP principi iz stava (1) ovog člana se sastoje od sljedećeg:
  - a) identifikacije svih opasnosti koje se moraju sprječiti, otkloniti ili smanjiti na prihvatljivu mjeru;
  - b) identifikacije kritični kontrolni tački u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije u kojima je nadzor nužan kako bi se rizik sprječio ili uklonio ili se smanjio na prihvatljivu mjeru;
  - c) utvrđivanja kritične granice na kritičnim kontrolnim tačkama koje određuju prihvatljivost od neprihvatljivosti kad je riječ o sprječavanju, uklanjanju ili smanjenju utvrđenih rizika;
  - d) uspostavljanje i provođenje efikasnih postupaka plana praćenja/monitoringa na kritičnim kontrolnim tačkama;

- e) uspostavljanje popravnih radnji, kada se prilikom praćenja/monitoringa pokaže, da kritična kontrolna tačka nije pod nadzorom;
  - f) određivanje postupaka, koji se moraju redovno provoditi, radi potvrde efikasnog funkcioniranja mjera navedenih u tač. od a) do e) ovog stava; i
  - g) prikupljanje dokumenata i uspostavljanje evidencije proporcionalne tipu i veličini poslovanja s hranom radi verificiranja efikasne primjene mjera navedenih u tač. od a) do f) ovog stava.
- (3) Kod bilo kakve promjene proizvoda, prerade, skladištenja i distribucije ili bilo koje njene faze, subjekti u poslovanju s hranom za životinje su dužni preispitati postupak i uvesti potrebne promjene.
- (4) Kao dio sistema postupaka iz stava (1) ovog člana subjekti u poslovanju s hranom za životinje mogu koristiti vodiče za dobru higijensku praksu zajedno s vodičem o primjeni HACCP-a koji je izrađen u skladu s članom 18. ove Odluke.
- (5) Detaljne mjere za provedbu ovog člana propisat će MVTEO na prijedlog Ureda.

Član 7.

(Dokumentacija vezana za HACCP sistem)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju:
- a) pružiti nadležnom entitetskom organu ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Brčko Distrikt BiH) dokaze da postupaju u skladu s članom 6. ove Odluke na način na koji taj nadležni entitetski organ ili Brčko Distrikt BiH traži, pri čemu nadležni entitetski organ ili Brčko Distrikt BiH mora voditi računa o vrsti i obimu posla subjekta u poslovanju s hranom za životinje;
  - b) osigurati u svakom trenutku ažurirane dokumente koji opisuju postupke izrađene u skladu s članom 6. ove Odluke.
- (2) Detaljne mjere za provedbu ovog člana donijeti će MVTEO na prijedlog Ureda.

Član 8.

(Službene kontrole, prijava i registracija)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju:
- a) prijaviti svaki objekt koji je pod njihovom odgovornošću a koji djeluje u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade, skladištenja, transporta ili distribucije hrane za životinje odgovarajućem nadležnom entitetskom organu ili Brčko Distriktu BiH, u skladu s procedurom koju taj nadležni organ traži radi registracije;
  - b) dostaviti, nadležnom entitetskom organu ili Brčko Distriktu BiH, ažurne podatke o svakom objektu koji je pod njihovom odgovornošću iz tačke a) ovog stava, uključujući prijavljivanje nadležnom entitetskom organu ili Brčko Distriktu BiH svake veće promjene djelatnosti te svakog zatvaranja postojećeg objekta.
- (2) Nadležni entitetski organ i Brčko Distrikt BiH vodi registar ili registre objekata koji posluju s hranom za životinje.
- (3) Način i oznake za dodjeljivanje broja registriranom objektu će propisati Ured, najkasnije mjesec dana od dana objavljinja ove Odluke u "Službenom glasniku BiH".

Član 9.

(Odobravanje subjekata u poslovanju s hranom za životinje)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje, obuhvaćeni ovom Odlukom, osiguravaju da objekte pod njihovim nadzorom odobri nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikt BiH, u skladu s procedurom koju taj nadležni organ

zahtijeva i to u slučaju kada se u takvim objektima obavlja jedna od sljedećih djelatnosti:

- a) proizvodnja i/ili stavljanje na tržište dodataka hrani za životinje koji su obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje i proizvodi koji su navedeni u Prilogu IV. Poglavlje 1. Pravilnika o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 15/13);
  - b) proizvodnja i/ili stavljanje na tržište premiksa pripremljenih upotrebotom dodataka hrani za životinje navedenih u Prilogu IV. Poglavlje 2. ove Odluke;
  - c) proizvodnja i/ili stavljanje na tržište ili proizvodnja isključivo za potrebe vlastitog poljoprivrednog gospodarstva krmnih smjesa upotrebom dodataka hrani za životinje ili premiksa koje sadržavaju dodatke hrani za životinje navedene u Prilogu IV. Poglavlje 3. ove Odluke.
- (2) Način i označke za dodjeljivanje broja odobrenom objektu će propisati Ured, najkasnije mjesec dana od dana objavljinja ove Odluke u "Službenom glasniku BiH".

Član 10.

(Zahtjevi)

Subjekti u poslovanju s hranom ne smiju posloватi ukoliko:

- a) nisu registrirani u skladu s članom 8. ove Odluke; ili
- b) nisu odobreni, u slučaju kada se objekti bave jednom od djelatnosti navedenom u članu 9. ove Odluke.

Član 11.

(Odobravanje objekta)

- (1) Objekt koji podliježe odobrenju u skladu s članom 9. ove Odluke ne može posloватi ukoliko nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH nije izdao odobrenje za obavljanje djelatnosti u skladu s odredbama ovog člana.
- (2) Nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH će izdati:
- a) tom objektu punopravno odobrenje za obavljanje djelatnosti nakon posjete na licu mjesta, ukoliko takva posjeta pokaže da objekti ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve iz ove Odluke;
  - b) tom objektu uslovno odobrenje, ako se posjetom na licu mjesta pokaže da objekt ispunjava sve zahtjeve povezane s infrastrukturom i opremom.
- (3) Punopravno odobrenje za objekte iz tačke b) stava (1) ovog člana izdaje se samo ako nova posjeta na licu mjesta koja se obavlja u roku od tri mjeseca od izdavanja uslovnog odobrenja pokaže da objekt ispunjava sve zahtjeve iz ove Odluke.
- (4) Ukoliko nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH prilikom posjete objektu iz stava (3) ovog člana uoči da je došlo do očiglednog napretka, a objekt još uvijek ne ispunjava sve zahtjeve ove Odluke, nadležni organ može produžiti uslovno odobrenje. Međutim, uslovno odobrenje ne smije premašiti rok od ukupno šest mjeseci.

Član 12.

(Privremeni opoziv registracije ili odobrenja)

- (1) Nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH može privremeno opozvati registraciju objekta ili odobrenje koje je prethodno izdao u skladu sa čl. 8. i 9. ove Odluke objektu za obavljanje jedne ili više njegovih djelatnosti ukoliko se utvrdi da objekt više ne ispunjava uslove koji se odnose na te djelatnosti.
- (2) Opoziv iz stava (1) ovog člana traje sve dok objekt ponovo ne ispuni tražene uslove.
- (3) U slučaju da u roku od jedne godine objekt ne ispuni tražene uslove nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH će postupati u skladu s članom 13. stav (1) tačka b) ove Odluke.

Član 13.

(Opoziv registracije ili odobrenja)

Nadležni entitetski organ ili Brčko Distrikta BiH može opozvati registraciju ili odobrenje koje je prethodno izdao u skladu sa čl. 8. i 9. ove Odluke objektu za obavljanje jedne ili više njegovih djelatnosti kada:

- a) objekt prestaje obavljati jednu ili više svojih djelatnosti;
- b) se utvrdi da objekt u periodu od jedne godine ne ispunjava uslove koji se odnose na djelatnosti koje obavlja;
- c) utvrdi ozbiljne nedostatke ili mora u više navrata zaustaviti proizvodnju u objektu, a subjekt u poslovanju s hranom za životinje i dalje ne može dati odgovarajuća jamstva za buduću proizvodnju.

Član 14.

(Izmjene i dopune registracije ili odobrenja objekta)

Nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH na zahtjev subjekta u poslovanju s hranom za životinje izmjenjuje i dopunjuje registraciju ili odobrenje koje je prethodno izdao u skladu sa čl. 8. i 9. ove Odluke objektu kada objekt dokaže svoju sposobnost za obavljanje dodatnih djelatnosti uz one za koje je registriran ili odobren ili za djelatnosti koje zamjenjuju te djelatnosti.

Član 15.

(Izuzeće od obaveze posjeta na licu mjesta)

- (1) Nadležni entitetski organi ili Brčko Distrikta BiH nisu obavezni obaviti posjetu na licu mjesta koja je propisana članom 11. ove Odluke za one subjekte u poslovanju s hranom za životinje čija je djelatnost ograničena isključivo na trgovanje i koja ne drže proizvode u svojim prostorima.
- (2) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje navedene u stavu (1) ovog člana prema nadležnom entitetkom organu ili Brčko Distriktu BiH daju izjavu u obliku o kojem odlučuje nadležni entitetski organ ili Brčko Distrikta BiH, da hrana za životinje koju stavljuju na tržište ispunjava uslove iz ove Odluke.

Član 16.

(Lista registriranih i odobrenih objekata)

- (1) Nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH, za svaku djelatnost koju registrira u skladu s članom 8. ove Odluke, dostavlja registre objekata iz člana 8. stav (3) ove Odluke Uredu koji vodi jedinstvenu listu svih registriranih objekata u Bosni i Hercegovini.
- (2) Podaci o objektu koje je nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH odobrio u skladu s članom 11. ove Odluke, dostavljaju se od strane nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta BiH Uredu koji vodi jedinstvenu listu svih odobrenih objekata u Bosni i Hercegovini pod pojedinačnim identifikacijskim brojem.
- (3) Ured redovno ažurira liste navedene u st. (1) i (2) ovog člana.
- (4) Lista iz stava (2) ovog člana mora se izraditi u skladu s modelom koji je naveden u Prilogu V. Poglavlje 1. ove Odluke.
- (5) Identifikacijski broj iz stava (2) ovog člana mora biti u obliku koji je naveden u Prilogu V. Poglavlje 2. ove Odluke.
- (6) Listu iz stava (2) ovog člana Ured objavljuje na web stranici Ureda.
- (7) Ažuriran Registrar iz st. (1) i (2) ovog člana nadležni organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH dostavlja Uredu svaki šest mjeseci.

TREĆI DIO - VODIČI ZA DOBRU PRAKSU**Član 17.**

(Izrada, distribucija i primjena vodiča)

Nadležni organi izrađuju vodiče za dobru higijensku praksu i za primjenu načela HACCP, koje subjekti u poslovanju s hranom za životinje dobrovoljno primjenjuju, u skladu s odredbama člana 18. ove Odluke, te podstiču njihovu distribuciju i primjenu.

Član 18.

(Vodiči za dobru praksu)

- (1) Vodiče za dobru praksu izrađuje i distribuiraju Ured, uz konsultacije s drugim nadležnim organima i predstavnicima strana na čije interese mogu značajno uticati, kao što su udruženja subjekata u poslovanju s hranom za životinje i udruženja potrošača u skladu s Pravilima za konsultacije u izradi pravnih propisa ("Službeni glasnik BiH", broj 81/06).
- (2) Vodiči iz stava (1) ovog člana moraju:
  - a) imati sadržaj primjenjiv u sektorima kojima su namijenjeni i
  - b) biti prihvatljivi kao vodiči za zadovoljavanje zahtjeva ove Odluke u onim sektorima i za onu hranu za životinje na koju se odnose.
- (3) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje vodiče iz stava (1) ovog člana mogu upotrebljavati dobrovoljno u cilju uskladivanja s odredbama ove Odluke.

ČETVRTI DIO - UVОZ I IZVOZ**Član 19.**

(Uvoz)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje koji uvoze hranu za životinje u Bosnu i Hercegovinu dužni su postupati u skladu sa:
  - a) odredbama Zakona o veterinarstvu u Bosne i Hercegovine, i
  - b) Zakona o hrani koje se tiču uvoza iz drugih zemalja;
- (2) Hrana za životinje koja se uvozi u Bosnu i Hercegovinu u skladu sa stavom (1) ove Odluke mora udovoljavati:
  - a) odredbama ove Odluke;
  - b) odredbama drugih propisa koji su na snazi u Bosni i Hercegovini vezano za hranu za životinje;
  - c) uslovima koje je centralni nadležni organ utvrdio kao jednakovrijednim uslovima na snazi u Bosni i Hercegovini.

Član 20.

(Izvoz)

- (1) Hrana za životinje koja se proizvodi u Bosni i Hercegovini, uključujući hranu za životinje koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane, za stavljanje na tržište u drugim zemljama, mora ispunjavati odredbe iz člana 12. Zakona o hrani.
- (2) Hrana za životinje koja se namjerava izvoziti iz Bosne i Hercegovine mora udovoljavati:
  - a) odredbama ove Odluke;
  - b) odredbama drugih propisa koji su na snazi u Bosni i Hercegovini vezano za hranu za životinje;
  - c) uslovima koje je nadležni organ zemlje uvoznice utvrdio za hranu za životinje porijeklom iz Bosne i Hercegovine.

PETI DIO- ZAVRŠNE ODREDBE**Član 21.**

(Prilozi)

- (1) Prilozi od I. do V. sastavni su dio ove Odluke.
- (2) Izmjene i dopune Priloga ove Odluke donosi Vijeće ministara na prijedlog Ureda u skladu s izmjenama i dopunama važećih propisa, iskustvom stečenim provedbom

sistema zasnovanog na HACCP-u principima, tehnološkim razvojima i naučnim savjetima posebno nove ocjene rizika koji se odnose na ovu oblast.

Član 22.

(Sistem brzog uzbunjivanja)

Ako je određena hrana za životinje, uključujući hranu za životinje koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane, opasna za ljudsko zdravlje ili za zdravlje životinja ili za okoliš u skladu sa Zakonom o hrani primjenjuje se princip obavještavanja svih nadležnih organa uključenih u lanac službene kontrole.

Član 23.

(Prijelazni period)

- (1) Prijelazni period za primjenu ove Odluke je 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Odluke.
- (2) Odredbe čl. 8. i 9. ove Odluke ne sprječavaju objekt da hranu stavlja na tržiste u periodu između početka primjene navedene u stavu (1) ovog člana i prve sljedeće posjete nadležnog organa entiteta ili Brčko Distrikta BiH ukoliko objekt:
  - a) podliježe registraciji ili odobrenju u skladu sa čl. 8. i 9. ove Odluke i ako je hranu za životinje stavio na tržiste u skladu s važećom legislativom na snazi u Bosni i Hercegovini neposredno prije primjene ove Odluke, ili
  - b) pripada onoj vrsti objekata za koje se prije primjene ove Odluke nije zahtijevala registracija ili odobrenje u skladu sa čl. 8. i 9. ove Odluke.

Član 24.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 254/15
19. novembra 2015. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

PRILOG I.

PRIMARNA PROIZVODNJA

DIO A

Zahtjevi za poslovanja s hranom za životinje na nivou primarne proizvodnje hrane za životinje iz stava (1) člana 5. ove Odluke

I. Odredbe o higijeni

1. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje odgovorni za primarnu proizvodnju hrane za životinje osiguravaju da se njihovim djelovanjem upravlja i da se ono provodi na način koji sprječava, eliminira ili na najmanju moguću mjeru svodi rizike koji mogu ugroziti sigurnost hrane za životinje.
2. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje osiguravaju, koliko je to moguće, da se primarni proizvodi proizvode, pripremaju, čiste, pakiraju, skladiše i transportiraju pod njihovim nadzorom zaštićeni od kontaminacije i kvarenja.
3. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje ispunjavaju obaveze utvrđene tačkama 1. i 2. ove Odredbe u skladu s odgovarajućim propisima Bosne i Hercegovine koji se odnose na nadzor nad rizikom i uključuju:
  - (i) mjere za nadzor nad opasnom kontaminacijom kao npr. nad onom koja potiče iz zraka, zemlje, vode, umjetnih đubriva, proizvoda za zaštitu bilja, biocida, veterinarskih lijekova te rukovanjem i uklanjanjem otpadnih supstanci, i
  - (ii) mjere koje se odnose na zdravlje biljaka, zdravlje životinja i na okoliš koje utiču na sigurnost hrane za životinje, uključujući programe praćenja i nadzora nad bolesku životinja i prenositeljima bolesti životinja.

4. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje primjenjuju, kad je to potrebno, odgovarajuće mjere koje posebno uključuju:
  - (a) čišćenje i, kad je to potrebno, odgovarajuću dezinfekciju nakon čišćenja pogona, opreme, spremnika, sanduka i vozila koji se upotrebljavaju pri proizvodnji, pripremi, razvrstavanju, pakiranju, skladištenju i transportu hrane za životinje;
  - (b) kad je to potrebno, osiguranje uslova za higijensku proizvodnju, transport i skladištenje hrane za životinje te čistoću te hrane;
  - (c) kad je to potrebno, upotrebu čiste vode kako bi se sprječilo opasno onečišćenje (kontaminacija);
  - (d) sprječavanje, u mjeri u kojoj je to moguće, opasnog onečišćenja (kontaminacije) od strane životinja i štetočina;
  - (e) odvojeno i sigurno skladištenje i rukovanje otpadom i opasnim supstancama, kako bi se sprječila opasna kontaminacija;
  - (f) osiguranje da ambalaža nije izvor opasnog onečišćenja hrane za životinje;
  - (g) vođenje računa o rezultatima svih važnih analiza provedenih na uzorcima uzetim iz primarnih proizvoda ili analiza drugih uzoraka bitnih za sigurnost hrane za životinje.

II. Vodenje evidencije

1. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje vode evidenciju koja se odnosi na mjeru uvedene za nadzor nad rizikom na odgovarajući način i za odgovarajući period koji je proporcionalan vrsti i veličini poslovanja s hranom za životinje. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju relevantne informacije iz tih evidencija staviti na raspolaganje nadležnom entitetском organu ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.
2. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju naročito voditi evidenciju o:
  - (a) svakoj upotrebi proizvoda za zaštitu bilja i biocida;
  - (b) genetski modificiranim sjemenu;
  - (c) svakoj pojavi štetočina ili bolesti koja može uticati na sigurnost primarnih proizvoda;
  - (d) rezultatima svih analiza provedenih na uzorcima uzetim iz primarnih proizvoda ili drugih uzoraka uzetih sa dijagnostičke svrhe koji su važni za sigurnost hrane za životinje;
  - (e) izvoru i količini svih sirovina hrane za životinje (input) te odredištu i količini sve proizvedene hrane za životinje (output).
3. Ostala lica, npr. veterinarji, agronomi i poljoprivredni tehničari mogu pomagati subjektima u poslovanju s hranom za životinje pri vođenju evidencije koja se odnosi na djelatnosti koje se obavljaju na farmi.

DIO B

Preporuke za upute za dobru praksu

1. U vodiće navedene u trećem dijelu - **Vodići za dobru higijensku praksu** ove Odluke treba uključiti upute o dobroj praksi za nadzor nad opasnošću u primarnoj proizvodnji hrane za životinje.
2. Upute za dobru praksu uključuju odgovarajuće informacije o riziku koji proizlazi iz primarne proizvodnje hrane za životinje i mjeru za nadzor nad rizikom uključujući odgovarajuće mjeru koje su utvrđene u propisima na snazi u Bosni i Hercegovini, kao što su:
  - (a) nadzor nad kontaminacijom mikotoksinima, teškim metalima, radioaktivnim materijalima;
  - (b) upotreba vode, organskog otpada i umjetnih đubriva;

- (c) ispravna i odgovarajuća upotreba proizvoda za zaštitu bilja i biocida i njihova sljedivost;
- (d) ispravna i odgovarajuća upotreba veterinarskih lijekova i dodataka hrani za životinje i njihova sljedivost;
- (e) priprema, skladištenje i sljedivost sastojaka za hranu za životinje;
- (f) ispravno uklanjanje uginulih životinja, otpada i stelje;
- (g) zaštitne mјere za sprječavanje unošenja zaraznih bolesti koje se na životinje prenose hranom za životinje te svaka obaveza njihova prijavljivanja nadležnom organu;
- (h) postupci, prakse i metode koje osiguravaju da se hrana za životinje proizvodi, priprema, pakira, skladišti i transportira u skladu s odgovarajućim higijenskim uslovima, uključujući efikasno čišćenje i nadzor nad štetočinama;
- (i) pojedinosti koje se odnose na vođenje evidencije.

PRILOG II.

ZAHTJEVI ZA POSLOVANJA S HRANOM ZA ŽIVOTINJE, OSIM ZA POSLOVANJA NA NIVOУ PRIMARNE PROIZVODNJE HRANE ZA ŽIVOTINJE IZ STAVA (1) ČLANA 5. OVE ODLUKE DEFINICIJE

U svrhe korištenja ovog Priloga primjenjivat će se sljedeće definicije:

- a) "šarža" ili "serija" - određena količina hrane za životinje koja ima zajednička svojstva, kao što su porijeklo, vrsta hrane za životinje, vrsta pakiranja, pakiratelj, pošiljalj ili označavanje, a u slučaju proizvodnog postupka to je jedinica proizvodnje iz pojedinog objekta koji koristi jedinstvene proizvodne parametre ili više takvih jedinica kada se proizvode u neprekidnom nizu i zajedno se skladište;
- b) "proizvodi dobijeni od biljnih ulja" - su svi proizvodi dobijeni od sirovog ili obnovljenog ulja oleohemijskom ili biodizel preradom ili destilacijom, hemijskim ili fizičkim rafiniranjem, osim rafiniranog ulja.
- c) "topljenje masti" - je miješanje sirovog ulja, životinjskih masti, ulja izvađenih iz prehrambene industrije i/ili proizvoda dobijenih od toga da se proizvode pomiješana ulja ili masti, s izuzetkom isključivo skladištenju uzastopnih serija.

POGONI I OPREMA

1. Pogoni za preradu i skladištenje hrane za životinje, oprema, spremnici, sanduci, vozila i njihov neposredni okoliš moraju biti čisti i moraju se provoditi programi za nadzor nad štetočinama.
2. Projektiranje, izvedba, konstrukcija i veličina pogona i opreme moraju biti takvi da:
  - (a) omogućuju odgovarajuće čišćenje i/ili dezinfekciju;
  - (b) na najmanju moguću mjeru svede rizik od pogreške te da onemogućuju kontaminaciju, unakrsnu kontaminaciju i općenito svaki škodljivi uticaj na sigurnost i kvalitet proizvoda. Mašine koje dolaze u dodir s hranom za životinje nakon svakog vlažnog procesa čišćenja moraju se osušiti.
3. Pogone i opremu koji se upotrebljavaju za miješanje i/ili proizvodnju treba na odgovarajući način i redovno provjeravati u skladu s pisanim postupcima koje prethodno utvrdi proizvodnja.
- (a) Sve vase i mjerni uredaji koji se upotrebljavaju u proizvodnji hrane za životinje moraju odgovarati

- rasponu težina ili volumena koji se mijere, a njihovu tačnost treba redovno provjeravati.
- (b) Sve mješalice koje se upotrebljavaju u proizvodnji hrane za životinje moraju odgovarati rasponu težina ili volumena koji se miješaju i pomoću njih moraju se moći proizvoditi odgovarajuće homogene mješavine i homogena razrjeđenja. Subjekti poslovanja pokazuju efikasnost mješalica obzirom na homogenost.
- 4. Pogoni moraju imati odgovarajuće prirodno i/ili umjetno osvjetljenje.
- 5. Uređaji za drenažu moraju odgovarati namijenjenoj svrsi; moraju biti projektirani i konstruirani tako da se izbjegne kontaminacija hrane za životinje.
- 6. Kvalitet vode koja se upotrebljava u proizvodnji hrane za životinje mora biti odgovarajuća; vodovi za vodu moraju biti inertni.
- 7. Otpadne vode, otpad i kišnica odvode se tako da ne utiču na opremu i sigurnost i kvalitet hrane za životinje. Kvarenje i prašinu treba nadzirati kako bi se spriječila invazija štetočina.
- 8. Prozore i druge otvore treba, kad je to potrebno, zaštитiti od štetočina. Vrata se moraju dobro zatvarati i kad su zatvorena moraju biti nepropusna za štetočine.
- 9. Stropovi i gornji dijelovi moraju se projektirati, izvesti, konstruirati i dovršiti tako da se spriječi akumulacija prljavštine te smanji kondenzacija, rast nepoželjne pljesni i otpadanje čestica koje mogu uticati na sigurnost i kvalitet hrane za životinje.
- 10. Objekti koji jednu ili više navedenih aktivnosti vrše za stavljanje proizvoda na tržište koji se koriste kao hrana za životinje, moraju biti predmet odobravanja u skladu sa stavom (1) člana 10. ovog Pravilnika:
  - a) proizvode sirova biljna ulja, izuzev onog navedenog u Pravilniku o higijeni hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 4/13);
  - b) oleohemijska proizvodnja masnih kiselina;
  - c) proizvodnja biodizela;
  - d) proizvodnja topljene masti.

OSOBLJE

Poslovanja s hranom za životinje moraju uključivati dovoljno osoblja koje ima vještine i kvalifikacije potrebne za proizvodnju proizvoda o kojima je riječ. Mora se sastaviti organizam osoblja u kojem se navode kvalifikacije (npr. diplome, stručno iskustvo) i odgovornosti nadzornog osoblja i on mora biti na raspolaganju nadležnom veterinarskom inspekcijskom organu entiteta i Brčko Distrikta odgovornom za inspekciju. Svo osoblje mora biti nedvosmisleno obaviješteno o svojim dužnostima, odgovornostima i ovlastima, što je posebno važno za postizanje željenog kvaliteta proizvoda kad dođe do kakve promjene.

PROIZVODNJA

1. Mora se imenovati kvalificirano lice odgovorno za proizvodnju.
2. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje moraju osigurati da se različite faze proizvodnje provode u skladu s prethodno pisanim postupcima i uputama čiji je cilj definirati, provjeriti i prevladati kritične tačke u proizvodnom procesu.
3. Ako je to potrebno, moraju se poduzeti tehničke ili organizacijske mјere da se izbjegne ili na najmanju moguću mjeru svede svaka unakrsna kontaminacija i sve pogreške. Moraju postojati dovoljna i odgovarajuća sredstva za provođenje provjere tokom proizvodnje.
4. Mora se pratiti prisutnost zabranjene hrane za životinje, nepoželjnih supstanci i drugih supstanci koje su opasne za

- ljudsko zdravlje i zdravlje životinja i uspostaviti odgovarajuće strategije nadzora kako bi se rizik sveo na najmanju moguću mjeru.
5. Otpad i materijal neprikladan kao hrana za životinje treba izolirati i identificirati. Svaki takav materijal koji sadrži opasan nivo veterinarskih lijekova, kontaminanata ili drugih rizičnih sastojaka treba na odgovarajući način ukloniti i ne upotrebljavati kao hranu za životinje.
  6. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurali efikasno slijedenje proizvoda.
  7. Objekti za topljenje masti koji stavljuju na tržište hranu za životinje namijenjenu ishrani životinja moraju sve proizvode držati fizički odvojene od proizvoda koji su namijeni u druge svrhe, osim u slučaju kada ti proizvodi ispunjavaju uslove:
    - iz ove Odluke ili iz člana 5. Pravilnika o higijeni hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 4/13);
    - u skladu s Pravilnikom o neželjenim supstancama u hrani za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 72/11).
  8. Na oznaci takvih proizvoda mora biti jasno vidljiva namjena tog proizvoda ili naznačeno da se radi o hrani za životinje. "Šarža" ili serija koju proizvođač naznači kao šaržu ili seriju koja nije namijenjena za ishrani životinja ili ishranu Alpha
ova oznaka se ne smije naknadno mijenjati od strane operatera u kasnijoj fazi.

KONTROLA KVALITETA

1. Kad je to potrebno, mora se imenovati kvalificirano lice odgovorno za kontrolu kvaliteta.
2. Kao dio sistema kontrole kvaliteta, poslovanja s hranom za životinje moraju imati pristup laboratoriji s odgovarajućim osobljem i opremom.
3. Mora se sastaviti i provesti pisani plan kontrole kvaliteta koji mora sadržavati provjere kritičnih tačaka u proizvodnom procesu, postupcima uzorkovanja i njihovoj učestalosti, metodama analize i njihovoj učestalosti, usklađnosti sa specifikacijama - i na odredištu u slučaju neusklađenosti - i to u čitavom procesu od prerade materijala do gotovih proizvoda.
4. Kako bi osigurao sljedivost, proizvođač mora imati dokumentaciju koja se odnosi na sirovine koje se upotrebljavaju u gotovim proizvodima. Takva dokumentacija mora biti dostupna nadležnom entitetskom organu i Brčko Distriktu BiH ili nadležnom veterinarskom inspekcijskom organu entiteta i Brčko Distrikta BiH tokom perioda koji odgovara upotrebi zbog koje su proizvodi stavljeni na tržište. Osim toga, uzorci sastojaka svake serije proizvoda proizvedenih i stavljenih na tržište ili svakoga specifičnog dijela proizvodnje (u slučaju kontinuirane proizvodnje) moraju se uzeti u dovoljnoj količini postupkom koji prethodno odredi proizvođač i moraju se čuvati kako bi se osigurala sljedivost (u redovnim razmacima u slučaju proizvodnje isključivo za vlastite potrebe proizvođača). Uzorci se moraju zapečatiti i označiti radi lakše identifikacije; moraju se skladištiti pod uslovima koji sprječavaju svaku nenormalnu promjenu u sastavu uzorka ili bilo kakvo krivotvorene. Moraju biti dostupni nadležnom entitetskom organu i Brčko Distriktu BiH ili nadležnom veterinarskom inspekcijskom organu entiteta i Brčko Distrikta BiH tokom perioda koji odgovara upotrebi zbog koje je hrana za životinje stavljena na tržište. U slučaju hrane za životinje koje se ne uzgajaju za

proizvodnju hrane, proizvođač hrane za životinje mora čuvati samo uzorce gotovog proizvoda.

MONITORING DIOKSINA

1. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje koji na tržište stavljuju masti, ulja ili njihove proizvode uključujući i krmne smjese iste moraju podvrgnuti testiranju u akreditiranim laboratorijama na zbir dioksina i dioksina poput PCB u skladu s Pravilnikom o neželjenim supstancama u hrani za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 72/11), s posljednjim izmjenama i dopunama)
  2. Za dopunu HACCP sistema subjekata u poslovanju s hranom za životinje, testiranja koja su navedena u tački 1. se provode u jednom od sljedećih intervala:
    - (a) Za proizvodnju sirovog biljnog ulja:
      - (i) moraju se testirati 100% šarže ili serije sirovog kokosovog ulja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;
      - (ii) moraju se testirati 100% šarže ili serije porijeklom od biljnog ulja izuzev glicerola, lecitina i gume namijenjeni ishrani životinja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;
    - (b) Za proizvodnju životinjskih masti
Provodi se jedno reprezentativno testiranje per 2 000 tona životinjske masti i proizvoda dobijenih od iste koji pripadaju kategoriji 3. kako je navedeno u članu 12. Odluke o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 19/11):
      - (c) Za proizvodnju ribljeg ulja:
        - (i) moraju se testirati 100% šarže ili serije ribljeg ulja ukoliko:
          - su proizvedeni od sirovog ribljeg ulja, osim rafiniranog ribljeg ulja,
          - su ribe bez historije/prethodnog monitoringa, nespecifičnog porijekla ili s Baltičkog mora,
          - su riblji nusproizvodi porijeklom iz objekata koji preraduju ribu za ljudsku konzumaciju a nisu odobreni za uvoz u Bosnu i Hercegovinu u skladu sa Zakonom o veterinarstvu BiH,
          - ugotica pučinska ili veliki hering.
- Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;
- (ii) Moraju se testirati 100% izlaznih šarži ili serija proizvoda proizvedenih od sirovog ribljeg ulja osim rafiniranog ribljeg ulja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;
  - (iii) jedno reprezentativno testiranje per 2 000 tona se mora provesti nad ribljim uljem koje nije navedeno pod (i).
  - (iv) riblje ulje koje je dekonataminirano službeno odobrenom metodom se mora testirati u skladu s HACCP principima u skladu s članom 6. ove Odluke.
- (d) U industriji za proizvodnju - oleohemijskih spojeva ili biodizela:
    - (i) moraju se testirati 100% ulazne šarže ili serije sirovog kokosovog ulja i njihovih proizvoda porijeklom od biljnih ulja osim glicerola, lecitina i gume, životinjskih masti koje nisu obuhvaćene tačkom (b), ribljeg ulja koje nije obuhvaćeno tačkom (c), ulja dobijena iz

industrije hrane i topljene masti za ishranu životinja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;

- (ii) moraju se testirati 100% šarže ili serije proizvoda dobijenih od prerada navedenih pod (i) izuzev glicerin, lecitin i gume.

Objekti za topljenje masti:

- (i) moraju se testirati 100% ulazne šarže ili serije sirovog kokosovog ulja i proizvoda dobijenih od sirovog ulja osim glicerina, lecitina i gume, životinjskih masti koje nisu obuhvaćene tačkom (b), rible ulje koje nije obuhvaćeno tačkom (c), ulja dobijena iz industrije hrane i topljene masti namijenjene ishrani životinja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;
- (ii) moraju se testirati 100% šarže ili serije topljene masti namijenjene za ishranu životinja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;

Subjekt u poslovanju s hranom za životinje će nadležnom veterinarskom inspekcijskom organu entiteta i Brčko Distrikta u kontekstu njegove procjene rizika dostaviti podatke o alternativi koju je on odabroa.

- (f) Proizvođači kompozitne hrane za životinje za životinje namijenjene proizvodnji hrane osim onih navedenih pod tačkom (e):
  - (i) Moraju se testirati 100% ulazne šarže ili serije kokosovog ulja i proizvoda dobijenih od sirovog ulja izuzev glicerola, lecitina i gume, životinjskih masti koje nisu obuhvaćene tačkom (b), rible ulje koje nije obuhvaćeno tačkom (c), ulja dobijena iz industrije hrane i topljenje masti namijenjene za ishranu životinja. Šarža ili serija može se sastojati od maksimalnih 1 000 tona tih proizvoda;
  - (ii) Frekvencija uzorkovanja od 1% šarže ili serije se mora provoditi nad proizvedenim kompozitnim hranama za životinje koje sadrže proizvode navedene u tački (i).
- 3. Ukoliko se može dokazati da je homogenizirana pošiljka veća od maksimalne šarže ili serije navedene u tački 2. i da je nad istom provedeno testiranje u reprezentativnom smislu, onda se rezultati takvog testiranja odgovarajući sastavljenog i zapećaćenog uzorka smatraju prihvatljivim.
- 4. Ukoliko subjekt u poslovanju s hranom za životinje može dokazati da šarža ili serija kako se navodi u tački (2) koja ulazi u njegov proizvodni proces je u ranijoj fazi prerade ili distribucije prethodno testirana ili je u skladu s uslovima iz tačke 2(b) ili 2(c), subjekt u poslovanju s hranom za životinje nema obavezu da testira šaržu ili seriju te testira iste u skladu s HACCP principima u skladu s članom 6. ove Odluke.
- 5. Bilo koja dostava ili proizvodnja navedena pod tačkama 2(d)(i), 2(e)(i) i 2(f)(i) mora biti propraćena dokazom da je taj proizvod ili sve njegove komponente (sastojci) testiran ili u skladu s uslovima navedenim pod tačkom 2(b) ili 2(c)(iii).
- 6. Ukoliko su sve šarže ili serije proizvoda navedenih pod tačkama 2(d)(i), 2(e)(i) i 2(f)(i) koje ulaze u proizvodni proces testirane u skladu s uslovima ove Odluke i ukoliko se može garantirati da proizvodnja, rukovanje i skladištenje neće povećati dioksin kontaminaciju, subjekt u poslovanju s hranom nema obavezu da se testira finalni proizvod te iste testira u skladu s HACCP principima u skladu s članom 6. ove Odluke.

- 7. Kada subjekt u poslovanju s hranom za životinje zaduži laboratoriju da proveđe testiranja kako je navedeno u tački 1. dužan je dati laboratoriji instrukcije da rezultate testiranja koji prekoračuju dozvoljena dioksin ograničenja u skladu s Pravilnikom o neželjenim supstancama u hrani za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 72/11) prijave nadležnom veterinarskom inspekcijskom organu entiteta i Brčko Distrikta koji poduzima daljnje mјere.
- 8. Ovi uslovi po pitanju dioksin testiranja se moraju revidirati do 16.03.2017. godine od strane Ureda i nadležnih entitetskih organa i BD.

SKLADIŠTENJE I TRANSPORT

1. Prerađena hrana za životinje odvaja se od neprerađenih materijala za hranu za životinje i dodataka kako bi se izbjegla svaka unakrsna kontaminacija prerađene hrane za životinje. Obavezna je upotreba odgovarajuće ambalaže.
2. Hrana za životinje skladišti se i transportira u odgovarajućim spremnicima. Spremni se skladište na za to određenim mjestima, koja su prilagođena tome da osiguraju dobre uslove skladištenja, koja se održavaju i u koja imaju pristup samo lica koja ovlaste subjekti u poslovanju s hranom za životinje.
3. Hrana za životinje skladišti se i transportira tako da se lako identificira kako bi se izbjegla svaka zamjena ili unakrsna kontaminacija te sprječilo kvarenje.
4. Spremni i oprema koja se upotrebljava za transport, skladištenje, prijenos, rukovanje i vaganje hrane za životinje moraju biti čisti. Treba uvesti programe čišćenja i na najmanju moguću mjeru smanjiti tragove deterdženata i dezinfekcijskih sredstava.
5. Svako kvarenje treba smanjiti na najmanju moguću mjeru i držati pod nadzorom kako bi se sprječila invazija štetocina.
6. Kad je to potrebno, temperature treba održavati na najmanjem mogućem nivou kako bi se izbjegla kondenzacija i kvarenje.
7. Kontejneri koji se koriste za skladištenje ili transport topljene masti, ulja biljnog porijekla ili njihovih proizvoda namijenjenih za upotrebu kao hrana za životinje ne smiju se koristiti za prijevoz ili skladištenje proizvoda, osim njih, osim ako su proizvodi u skladu sa zahtjevima:

- člana 5. Pravilnika o higijeni hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 4/13);
- Pravilnika o neželjenim supstancama u hrani za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 72/11).

Takvi proizvodi moraju se držati odvojeno od bilo kojeg drugog tovara gdje postoji opasnost od kontaminacije.

Gdje ovo odvojeno držanje nije moguće, spremni moraju biti efikasno očišćeni kako bi uklonili svaki trag proizvoda ukoliko su ti kontejneri prethodno korišteni za proizvode koji ne ispunjavaju uslove:

- člana 5. Pravilnika o higijeni hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 4/13);
- Pravilnika o neželjenim supstancama u hrani za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 72/11).

- Životinske masti kategorije 3, kao što je navedeno u članu 12. Odluke o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 19/11) koje su namijenjene kao hrana za životinje će biti skladištene i transportirane u skladu s Odlukom o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 19/11).

VOĐENJE EVIDENCIJE

1. Svi subjekti u poslovanju s hranom za životinje, uključujući i one koji su samo trgovci i koji nikad ne drže proizvode u

- svojim pogonima, vode register s relevantnim podacima koji sadržavaju pojedinosti o nabavi, proizvodnji i prodaji radi efikasne sljedivosti od prijema do isporuke na konačno odredište uključujući izvoz.
2. Subjekti u poslovanju s hranom za životinje, osim onih koji su samo distributeri i koji nikad ne drže proizvode u svojim pogonima, vode evidenciju koja sadrži:
- Dokumentaciju koja se odnosi na proizvodni proces i nadzor.
- Poslovanja s hranom za životinje moraju imati sistem dokumentacije oblikovan tako da definira kritične tačke u proizvodnom procesu, osigura njihovo prevladavanje te odredi i provede plan kontrole kvaliteta. Rezultati relevantnih provjera moraju se čuvati. Ta se dokumentacija mora držati tako da je moguće slijediti proizvodni proces svake serije proizvoda koja se stavi u opticaj te utvrditi odgovornost ako dode do žalbe.
- Dokumentaciju koja se odnosi na sljedivost, posebno:
    - za dodatke hrani za životinje:
      - vrstu i količinu proizvedenih dodataka, odgovarajuće datume proizvodnje i, kad je to potrebno, broj serije ili specifičnog dijela proizvodnje u slučaju kontinuirane proizvodnje,
      - ime i adresu objekta u koji su dodaci isporučeni, vrstu i količinu isporučenih dodataka i, kad je to potrebno, broj serije ili specifičnog dijela proizvodnje u slučaju kontinuirane proizvodnje;
    - za proizvode obuhvaćene posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje:
      - vrstu proizvoda i proizvedenu količinu, odgovarajuće datume proizvodnje i, kad je to potrebno, broj serije ili specifičnog dijela proizvodnje u slučaju kontinuirane proizvodnje,
      - ime i adresu objekata ili korisnika u koji su dodaci isporučeni (objekata ili poljoprivrednika) kojima su ti proizvodi isporučeni, zajedno s pojedinostima o prirodi i količini isporučenih proizvoda i, kad je to potrebno, broj serije ili specifičnog dijela proizvodnje u slučaju kontinuirane proizvodnje;
    - za predmikse:
      - ime i adresu proizvođača ili dobavljača dodataka, vrstu i količinu upotrijebljenih dodataka i, kad je to potrebno, broj serije ili specifičnog dijela proizvodnje u slučaju kontinuirane proizvodnje,
      - kad je to potrebno, datum proizvodnje predmiksi i broj serije,
      - ime i adresu objekta u koji je predmiks isporučen, datum isporuke, vrstu i količinu isporučenih predmiksa i broj serije kad je to potrebno;
    - za složene krmne smjese/krmne sastojke:
      - ime i adresu proizvođača ili dobavljača dodatka/predmiksi, vrstu i količinu upotrijebljene smjese i broj serije kad je to potrebno,
      - ime i adresu dobavljača sastojaka hrane za životinje i dopunske hrane za životinje i datum isporuke,
      - vrstu, količinu i formulaciju spoja krmne smjese,

- vrstu i količinu sastojaka hrane za životinje ili krmnih spojeva s datumom proizvodnje te imenom i adresom kupca (npr. poljoprivrednik, drugi subjekti u poslovanju s hranom za životinje).

ŽALBE I POVLAČENJE PROIZVODA

- Subjekti u poslovanju s hranom za životinje uspostavljaju sistem registracije i rješavanja žalbi.
- Kad je to potrebno, uspostavljaju sistem za hitno povlačenje proizvoda iz distribucijske mreže. U pisanim postupcima definiraju odredište svakog povučenog proizvoda. Ti se proizvodi, prije nego se opet puste u opticaj, moraju podvrgnuti ponovnoj provjeri kvaliteta.

PRILOG III.

DOBRA PRAKSA ISHRANE ŽIVOTINJA SLOBODNA ISPASA

Ispaša na pašnjacima i poljima obavlja se tako da se na najmanju moguću mjeru svede kontaminacija hrane životinjskog porijekla fizikalnim, biološkim ili hemijskim onečišćivačima.

Kad je to potrebno, poštaje se odgovarajući period mirovanja prije nego što se stoci dopusti ispaša na pašnjaku, poljoprivrednim kulturama i ostacima poljoprivrednih kultura te između rotacija ispaše kako bi se smanjila biološka unakrsna kontaminacija od stajskog dubriva (kad postoji mogućnost takvog problema) te osiguralo da se poštuje period obustave za primjenu hemijskih sredstava u poljoprivredi.

ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA STAJU I OPREMU ZA ISHRANU

Jedinica za proizvodnju životinja projektira se tako da se može odgovarajuće čistiti. Jedinica za proizvodnju životinja i oprema za ishranu temeljno se i redovno čisti kako bi se smanjio rizik onečišćenja. Hemikalije koje se upotrebljavaju za čišćenje i sanitaciju upotrebljavaju se u skladu s uputama i čuvaju na udaljenosti od hrane za životinje ili područja za ishranu.

Treba uspostaviti sistem nadzora nad štetočinama kako bi se nadzirao pristup štetočina jedinici za proizvodnju životinja te tako smanjila mogućnost kontaminacije hrane za životinje i stelje ili jedinica za životinje.

Zgrade i oprema za ishranu moraju se održavati čistima. Treba uspostaviti sistem za redovno uklanjanje stajskoga dubriva, otpadnih supstanci i drugih mogućih izvora kontaminacije hrane za životinje.

Hranu za životinje i stelju u jedinici za proizvodnju životinja treba često mijenjati da ne opljesni.

HRANIDBA

1. Pohranjivanje

Hrana za životinje pohranjuje se odvojeno od hemijskih sredstava i drugih proizvoda koji su zabranjeni za hranu životinja. Područja pohranjivanja hrane za životinje i spremnici moraju biti čisti i suhi i, kad je to potrebno, moraju se provoditi odgovarajuće mjeru nadzora nad štetočinama. Područja pohranjivanja hrane za životinje i spremnici redovno se čiste kako bi se izbjegla nepotrebitna unakrsna kontaminacija.

Sjeme se pohranjuje na propisan način, tako da nije dostupno životinjama.

Ljekovita i neljekovita hrana za životinje namijenjena različitim kategorijama ili vrstama životinja pohranjuje se tako da se smanji rizik da se takvom hranom hrane životinje kojima ona nije namijenjena.

2. Distribucija

Sistem distribucije hrane za životinje na farmi osigurava da se odgovarajuća hrana šalje na željeno odredište. Tokom distribucije i hranidbe hranom za životinje rukuje se tako da se izbjegne kontaminacija iz kontaminiranih područja i opreme.

Neljekovitom hranom za životinje rukuje se odvojeno od ljekovite hrane za životinje kako bi se spriječila kontaminacija.

Oprema za ishranu i prijevozna sredstva za hranu za životinje na farmi povremeno se čiste, naročito kad se upotrebljavaju za isporuku i distribuciju ljekovite hrane za životinje.

HRANA ZA ŽIVOTINJE I VODA

Voda za piće ili za akvakulturu odgovarajućeg je kvaliteta za životinje kojima je namijenjena. Kad postoji zabrinutost zbog kontaminacije životinja ili životinjskih proizvoda putem vode, poduzimaju se mјere za ocjenu i smanjivanje opasnosti na najmanju mjeru.

Oprema za ishranu i napajanje mora se projektirati, izraditi i postaviti na takav način da se kontaminacija hrane za životinje i vode svede na najmanju mjeru. Kad je to moguće sistemi za vodu redovno se čiste i održavaju.

OSOBLJE

Lice odgovorno za ishranu i rukovanje životinjama mora biti za to osposobljeno te imati odgovarajuće znanje i vještine.

PRILOG IV.

Poglavlje 1.

Dodaci hrani za životinje odobreni na osnovu posebnog propisa o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje.

- Nutritivni dodaci: svi dodaci u grupi.
- Zootehnički dodaci: svi dodaci u grupi.
- Tehnološki dodaci: "antioksidanti" obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje: samo oni s fiksnim maksimalnim sadržajem.
- Osjetilni dodaci: "bojila" dodaci obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje.
- Proteini dobijeni od mikroorganizama koji pripadaju grupi bakterija, kvasaca, algi, nižih gljiva: svi proizvodi u grupi (osim podgrupa kvasca uzgajanih na podlogama životinskog ili biljnog porijekla).
- Nusprodukti od proizvodnje aminokiselina fermentacijom: svi proizvodi u grupi.

Poglavlje 2.

Dodaci hrani za životinje odobreni na osnovu posebnog propisa o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje:

- Zootehnički dodaci: "ostali zootehnički dodaci" dodaci obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje.
- antibiotici: svi dodaci,
- kokcidio stati i histomonostati: svi dodaci,
- unapredviči rasta: svi dodaci.
- Nutritivni dodaci:
- vitamini, provitamini i hemijski dobro definirane supstance sa sličnim učinkom dodaci obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje: A i D
- "spojevi elemenata u tragovima" dodaci obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje: Cu i Se.

Poglavlje 3.

Dodaci hrani za životinje odobreni na osnovu posebnog propisa o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje:

Zootehnički dodaci: "ostali zootehnički dodaci" obuhvaćeni posebnim propisom o uslovima upotrebe dodataka hrani za životinje.

- antibiotici: svi dodaci
- kokcidio stati i histomonostati: svi dodaci

- unapredviči rasta: svi dodaci.

PRILOG V.

Poglavlje 1.

Lista odobrenih subjekata u poslovanju s hranom za životinje

1 Broj odobrenja	2 Djelatnost	3 Naziv subjekta u poslovanju s hranom(1)	4 Adresa(2)	5 Napomena
------------------------	-----------------	--	----------------	---------------

- (1) Naziv subjekta u poslovanju s hranom za životinje
(2) Adresa subjekta u poslovanju s hranom za životinje

Poglavlje 2.

Identifikacijski broj mora imati sljedeću strukturu:

1. slovo "a" ako je poslovanje s hranom za životinje odobreno;
2. ISO kod BiH;
3. referentni broj odobrenja s najviše osam alfanumeričkih znakova.

Na temelju članka 34. stavak 4., članka 51. stavak 1. toč. 9. i članka 25. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 32. sjednici, održanoj 19. studenog 2015. godine, donijelo je

ODLUKU

O HIGIJENI HRANE ZA ŽIVOTINJE

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovom se Odlukom propisuju opća pravila o higijeni hrane za životinje, uvjeti i postupak osiguravanja sljedivosti hrane za životinje, uvjeti i postupak registracije i odobrenje objekata.

Članak 2.

(Područje djelovanja)

- (1) Ova se Odluka primjenjuje na:
  - a) djelatnosti subjekata u poslovanju s hranom za životinje na svim razinama počevši od primarne proizvodnje do uključujući stavljanja na tržiste hrane za životinje;
  - b) hraničnu životinju koje se koriste za proizvodnju hrane;
  - c) uvoz iz drugih zemalja i izvoz u druge zemlje hrane za životinje.
- (2) Ova se Odluka ne primjenjuje na:
  - a) proizvodnju hrane za životinje za potrebe vlastitoga kućanstva:
    - 1) za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane za potrebe vlastitoga kućanstva, i
    - 2) za životinje koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane.
  - b) prehranu životinja koje se koriste za proizvodnju hrane za osobnu potrošnju u kućanstvu ili za djelatnosti navedene u članku 2. stavak (1) točka c) Pravilnika o higijeni hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 4/13).
  - c) hraničnu životinju koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane;
  - d) izravnu opskrbu manjim količinama hrane za životinje iz primarne proizvodnje od strane proizvođača na lokalnoj razini lokalnim poljoprivrednim gospodarstvima za uporabu na tim gospodarstvima;